

7.54x30.13	1	עמוד 25	כותרת - ידיעות אחרונות	18/01/2016	51448003-5
פרופ' יוסי דהאן - ראש החטיבה לזכויות אדם - 26330					

יוסי דהאן • כשהרשת קורסת

ושוב העובדים ישלמו

בסוף, כרגיל, ישלמו את המחיר 3,500 העובדים - הקצבים, הירקנים, הסדרנים, הקופאיות והעובדים האחרים של רשת "מגה". בפעם השנייה בתוך חצי שנה עובדי הרשת נדרשים לשלם את מחיר הכישלון הניהולי והכספי של בעליה ומנהליה.

לפני כחצי שנה כללה מצבת כוח האדם של החברה 6,000 עובדים. במסגרת "תוכנית הבראה" נאלצו כ-2,500 מהם לסיים את עבודתם, והנתרים נאלצו לוותר על 35 מיליון שקלים משכרם ומההטבות המגיעות להם. ההקרבה של העובדים לא סייעה ל"תוכנית הבראה" של הנהלת החברה, ואתמול, לא חר שהספקים שחובם לא שולם סירבו להמשיך לספק מוצרים לרשת, אישר בית המשפט את בקשת בעלי הרשת למתן צו להקפאת הליכים.

כדי להבין איך הגיעה רשת מגה למצב שבו היא אינה מסוגלת לשלם לספקיה ומפטרת אלפי עובדים, יש לשים לב להתנהגות בעליה בשנים האחרונות. שרגא בירן, "ארגון הקניות של הקיבוצים" (הכולל ארגונים של קיבוצים מאזורים שונים) וד"ר די ויסמן, הבעלים של רשת מגה, כולם חולקים גם את השליטה ב"אלון רבוע כחול", החברה האם של רשת מגה.

בניגוד להסברים התולים את מצבה של הרשת בעיקר בניהול כלכלי לקוי, שהתעלם מהשינויים הדרמטיים המרחשיים בשוק רשתות השיווק, ההסבר המרכזי לקריסתה נעוץ דווקא בהתנהגותם של הבעלים. לפי העיתונות הכלכלית, בעלי החברה רוקנו את קופתה של הרשת גם בשנים שבהן סבלה מהפסדים. לדוגמה, בין 2006-2011 רבוע כחול חילקה דיבידנדים בסך מיליארד וחצי שקלים מקופת הרשת. קופה שהתרוקנה גם בגלל הפרקטיקה המעוותת של תשלום דמי שכירות גבוהים מהמקובל בשוק, אותם שילמה הרשת לחברה האחוזת רבוע כחול נדל"ן.

בית המשפט ימנה הנאמן שינהל את מגה בניסיון להבריאה, אולם הליך זה מתמקד רק בשיקולים כלכליים ואינו מגן על העובדים ועל האינטרס שלהם

מעניין גם להתעכב על דימויים הציבורי של בעלי הרשת, דבר המלמד שיעור מעניין על הפער בין רטוריקה למציאות. בואו נתבונן בשני הבעלים המרכזיים של החברה האם אלון רבוע כחול - שרגא בירן וארגון הקניות של הקיבוצים. בירן הוא טייקון נדל"ן, שהיה אחד האנשים המרכזיים האחראיים למדיניות שינוי ייעוד קרקע של קיבוצים ומושבים מחקלאות למגורים, מסחר ותעשייה - מדיניות שבית המשפט העליון קבע שהיא מנוגדת לחוק בשל פגיעתה בעקרונות של צדק חלוקתי. בשנים האחרונות בירן ממתג עצמו כמי שאיבד עניין בעשיית כסף, וכמי שמפנה את מרצו להילחם את מלחמתם של העניים מחוסרי הדיור המסתופפים בתחתית הסולם החברתי והכלכלי. ארגון הקניות של הקיבוצים שייך לתנועה הקיבוצית, תנועה שראשיה ובכיריה עדיין נוהגים לנאום על ערכים כמו ערבות הדדית, צדק וסולידריות חברתית.

ובחזרה לצו הקפאת ההליכים שקיבלה אתמול מגה. בית המשפט ימנה נאמן שינהל את הרשת בניסיון להבריאה, אולם הליך זה מתמקד רק בשיקולים כלכליים. הוא אינו מגן על העובדים ואינו מעמיד במרכז את האינטרס שלהם. כך למשל, כשהוצא לפני כעשור צו הקפאת הליכים בעניינה של רשת "קלאבמרקט" (שגם בה מצאו עצמם 3,500 עובדים בפני שוק קת שכורה), נאלצו העובדים לעשות ויתורים משמעותיים על זכויות שמגיעות להם לפי חוק ולפי הסכמים קיבוציים.

המגמה המסתמנת בבתי המשפט בהליכים של צו הקפאת הליכים היא שהליך שיקום החברה נעשה על חשבון זכויותיהם של העובדים, שחלקם כנראה יפוטרו במסגרת "תוכנית הב" ראה" נוספת. קורבנות שלא קיבלו מעולם דיבידנדים ואינם נושאים באחריות להתנהגות הכלכלית הצינית והשערורייתית שהביאה לקריסת החברה. ■

יוסי דהאן הוא פרופסור למשפטים